

Edi in Zala raziskujeta čas

Bilo je navadno torkovo popoldne, ko sta Edi in Zala sedela na klopi v parku in opazovala oblake na nebu.

"Koliko je ura?" je vprašala Zala.

Edi je pogledal na svojo zapestno uro. "Tri in pet minut. Zakaj vprašaš?"

"Ker imam občutek, da sva tukaj že dolgo. Koliko časa je minilo, odkar sva prišla?"

Edi je pomislil. "Prišla sva malo po drugi uri, kar pomeni, da sva tukaj nekaj več kot eno uro."

Zala je prikimala. "Čas res hitro mine, ko se zabavava. Ampak kaj sploh je čas? Kako ga merimo?"

Edi se je zasmejal. "To je dobro vprašanje! Vem, da lahko čas merimo z uro, toda ljudje so ga nekoč merili s pomočjo Sonca. Ko je Sonce visoko na nebu, je opoldne, zjutraj pa vzhaja in zvečer zahaja."

"Torej Sonce kaže čas?" se je začudila Zala.

"Nekako tako! Se spomniš, kako včasih rečemo, da je dan in potem noč? To se zgodi, ker se Zemlja vrti okoli svoje osi. En obrat Zemlje traja en dan!" je razložil Edi.

"Aha! In ko se leto zamenja, je Zemlja enkrat obkrožila Sonce!" je dodala Zala.

"Točno! In zato imamo letne čase. Včasih je poletje, včasih zima, vse je odvisno od tega, kako je Zemlja nagnjena proti Soncu," je rekel Edi in narisal kroge s prstom po klopi.

Zala je pomislila. "Kaj pa Luna? Zakaj jo včasih vidimo kot krog, drugič kot polmesec?"

"Luna kroži okoli Zemlje, in kako jo vidimo, je odvisno od tega, koliko jo osvetli Sonce. Temu pravimo lunine mene!" je ponosno povedal Edi.

Zala je navdušeno vzkliknila: "Torej vse v vesolju potuje in se premika, mi pa tako izmerimo čas! Zdaj razumem, zakaj imamo dneve, mesece in leta!"

"In ure, minute, sekunde!" je dodal Edi. "Oh, mimogrede, mislim, da je čas, da greva domov!"

Zala je pogledala na uro in se zasmejala. "Res je, preden bo prepozno! Jutri se lahko pogovoriva še o čem zanimivem."

Naslednji dan sta se Edi in Zala odločila raziskati še več o tem, kako ljudje merijo čas.

Naslednje jutro sta se Edi in Zala srečala pred šolo.

"Si kdaj pomislila, kako je bilo pred urami in koledarji?" je vprašal Edi. Zala je skomignila. "Verjetno so ljudje čas merili s Soncem, tako kot si včeraj rekel."

"Točno tako! Včasih so uporabljali sončne ure, ki so kazale čas s pomočjo senc. Kasneje so izumili peščene ure, ki so merile čas s peskom, ki se je pretakal iz enega dela v drugega," je razložil Edi.

"Aha! In potem so prišle mehanske ure!" je ugibala Zala.

"Ja, in danes imamo digitalne ure in celo pametne ure, ki merijo čas zelo natančno," je dodal Edi.

Zala je navdušeno prikimala. "In kaj pa koledarji? Kako vemo, kdaj se začne novo leto?"

"Koledarje so ljudje ustvarili, da bi lažje sledili času. Prvi koledarji so sledili gibanju Lune ali Sonca. Danes uporabljamo gregorijanski koledar, ki temelji na Sončevem letu – traja približno 365 dni," je razložil Edi.

"In zato imamo tudi prestopna leta! Ker eno leto ni točno 365 dni, ampak nekaj več!" je dodala Zala.

"Prav imaš! Zato na vsaka štiri leta dodamo en dodaten dan v februar," je prikimal Edi.

"To je res zanimivo! Komaj čakam, da izvem še več!" je vzkliknila Zala.

"Potem se jutri pogovoriva o tem, kako so se ljudje nekoč orientirali po zvezdah!" je predlagal Edi.

Zala se je nasmehnila. "Z veseljem! Ampak zdaj je čas za pouk!"

